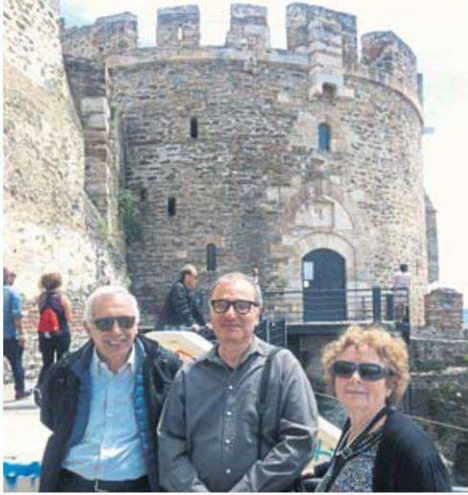

ORAL ÇALIŞLAR

oral.calislar@posta.com.tr

İpek'le Atatürk'ün Selanik'inde...

Washington'da SETA'nın düzenlediği bir toplantıdaydım. İpek'ten (Çalışlar) bir not geldi: "1 Mayıs'ta (2014) Yahya ve Sue ile Selanik'e gidiyoruz. Sen de ABD dönüşü bize katılırsın." Erken döndüm ve 2 Mayıs sabahı İstanbul Selanik uçağında idim.

İpek'in Atatürk araştırmasının Selanik bölümündeydik. En heyecanlı bölüm. Çünkü, Mustafa Kemal Atatürk Selanikli'ydi. Doğduğu şehre çok bağlıydı.

Hep birlikte Selanik'i dolaştık. M. Kemal'in doğduğu ve ailenin yıllarca yaşadığı "Pembe ev" in yanbaşında bir daire kiraladık ve orada kaldığımız sürece "Pembe ev" e gittik geldik. Selanik Başkonsolosluğunun yakın ilgisi sayesinde, İpek, o dönemin okullarını, camilerini, kahvelerini, Atatürk için anlamı olan mekanları bir harita eşliğinde teker teker yerinde tespit etti.

Kitabın ilk sayfalarında yer alan Selanik'in o dönemdeki krokisinde bu noktaları bulacaksınız.

Zübeyde Hanım ile Ali Rıza Efendi, uzun süre Çayağzı (Stomio) kasabasında yaşamışlar, ilk çocukları Fatma'yı orada toprağa vermişlerdi. Çevreye korku salan eşkiya, Zübeyde Hanım'a göz dikince Ali Rıza Efendi, eşini ve oğulları Ahmet ve Ömer'i Selanik'e yollamıştı. Ancak eşkiya durmamış, bu kez Ali Rıza Efendi'yi kaçırıp, fidye almak için uzun süre tutsak etmişti.

Eşkiya Ali Rıza Efendi'yi kaçırıyor

İkinci durağımız bu kasabaydı. Meşe omanlarının arasından geçtik ve şirin bir sahil kasabası olan Stomio'ya (Çayağzı) ulaştık. Ali Rıza Efendi bayırdan yuvarlanarak eşkiyanın elinden kaçıp kurtulduğu Platine kasabası da yolumuzun üzerindeydi.

Gezimizin üçüncü durağı ise Zübeyde Hanım'ın doğduğu kaplıca kasabası Langaza idi. Selanik'e 20 kilometre uzaklıktaki Langaza, Ali Rıza Efendi'nin ölümünden sonra aileye yeniden hayat vermişti. Langaza'da Zübeyde Hanım ve çocuklarının yaşadığı Rapla çiftliğine bakınırken, köylüler yardıma geldi. Yeşil tepeleri işaret ederek "Kemal", "Kemal" diye bize çiftliğin geçmişteki yerini gösterdiler.

İpek Çalışlar'ın, "Mustafa Kemal Atatürk, Mücadelesi ve Özel Hayatı" (Yapı kredi Yayınları) başlıklı kitabının hazırlanışının tanıklarından birisiyim. İpek'in kılavuzluğunda Makedonya'daki Manastır İdadisi'ni, Ali Rıza Efendi'nin gömüldüğü Selanik'teki Hortacı Camisi'ni, bu vesileyle ben de öğrenmiş oldum, gezmiş oldum.

Uzun emeklerle hazırlandığına tanık olduğum bu roman tadındaki biyografiyi heyecanla okuyacağımıza inanıyorum.